

XV. Kotitalouslautakunta

Kotitalouslautakunta antoi toiminnastaan v. 1938 seuraavan selostuksen:

Lautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1938 tarkastaja M. Sillanpää puheenjohtajana, talousneuvos H. Gebhard varapuheenjohtajana, rouva H. Brander, arkkitehti S. Lagerborg-Stenius ja rouva M. Mutikainen jäseninä. Kaupunginhallitusta edusti ministeri V. V. Salovaara. Sihteerinä oli opettaja I. Grotenfelt. Vuoden aikana kokoontui lautakunta 10 kertaa. Lähetettyjen kirjeiden ja kirjelmien luku oli 170 ja saapuneiden 81.

Lautakunnan toimihenkilöt. Lautakunnan vakinaisista kotitalousneuvojista toimivat käsityönopettaja I. Grotenfelt ja talousopettaja L. Virki kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä, talousopettaja M. Koivisto opetuskeittiössä Helsinginkadun 26:ssa ja talousopettaja K. Vöry opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa. Ylimääräisinä toimivat käsityöneuvojat rouvat L. Lehtonen, H. Löfgren ja neiti A. Kautonen. Apuopettajina talouskurseilla olivat talousopettajat M. Helaakoski-Tuominen, T. Lindroos, D. Schönholtz ja A. Tiirikka. Tyttökerhojen ohjaajina kevätlukukaudella toimivat lastentarhanopettajat E. Lausio ja A.-L. Palmqvist, syksyllä opettaja Palmqvist ja rouva S. Salo; laulua ja voimistelua ohjasi rouva R. Hangasjärvi ja neiti T. Lehtonen.

Toiminta. Lautakunnan toiminta jatkui suurin piirtein samaan tapaan kuin edellisenä vuonna. Oppilasmäärä oli suuri, varsinkin talouskurseilla oli osanottajia enemmän kuin edellisenä vuonna. Ohjelma oli entistä monipuolisempi. Lautakunnalla oli käytettävänä seuraavat opetushuoneistot: opetuskeittiö Helsinginkadun 26:ssa, kotitalouskerhola Mäkelänkadun 45:ssä ja opetuskeittiö Fredrikinkadun 16:ssa. Helsinginkadun huoneistossa ei ollut käsityöhuonetta mutta lautakunta sai erikoisella luvalla käytettäväkseen suomenkielisen työväenopiston käsityösalin.

Talousopetuksessa järjestettiin yhteensä 86 kurssia käsittäen 627 eri opetustilaisuutta, joihin osallistui kaikkiaan 1,101 oppilasta, kuten selviää seuraavasta:

Opetusaine	Kursseja	Kurssiin sisältyvä opetustilaisuuksia	Oppilaita
Taloudellinen yksinkertainen ruoanlaitto	14	10	206
» täydennyskurssi	5	10	49
Monipuolinen ruoanlaitto	10	10	142
Leipominen	20	5	237
Leikkele- ja eväruokien valmistus	5	5	39
Kevätruokien valmistus	4	5	34
Kasvisruokien valmistus	4	7	42
Säilöäminen	4	7	44
Talousopetus kerhotyöille	1	4	5
» kotiapulaisille	3	12	48
Jatkokurssi kotiapulaisille	4	6	72
Jouluruokien valmistus	12	6	183
Yhteensä	86	—	1,101

Havainto-opetusta ja neuvontaa ruoanlaitossa, säilöämisessä ja kodinhoidossa annettiin eri keittiöissä yhteensä 48 kertaa 1,503 osanottajalle. Lautakunnan järjestämät erikoiskurssit kotiapulaisille sekä kaikki ruotsinkieliset talouskurssit pidettiin opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa. Paitsi erikoiskursseilla oli kotiapulaisia runsaasti mukana muillakin talouskursseilla.

Käsityöopetuksessa järjestettiin 45 kurssia jakaantuen 536 opetus-tilaisuuteen, joissa oli osanottajia 1,254, kuten seuraavasta yhdistelmästä ilmenee:

Opetusaine	Kursseja	Kurssiin sisältyviä opetus-tilaisuuksia	Oppilaita
Käsityöneuvonta	25	16	975
Käsityöneuvonta tytöille	2	30	98
Kaavapiirustus	1	5	11
Hattujen valmistus	6	5	55
Peitteiden valmistus	3	5	18
Liinavaateopelu	1	5	9
Joululahjojen valmistus	3	3	37
Puvun koristelu ja nahkatöitä	2	3	25
Parsiminen	2	3	26
Yhteensä	45	—	1,254

Kerran kuukaudessa järjestettiin kurssilaisille vuorotellen eri keittiöissä yhteisiä tilaisuuksia, koti-iltoja, joihin oli vapaa pääsy. Ohjelmaan hankittiin esitelmiä perheemännille ajankohtaisista kysymyksistä, kuten kodin- ja terveydenhoidosta, kasvatuksesta y.m. Koti-iltoja oli 8 ja niissä 955 osanottajaa.

Kurssitoiminnan ohella ja lisäksi harjoitettiin kerhotyötä sekä lasten, nuorten tyttöjen että äitien keskuudessa. Lasten- ja tyttökerhojen toiminnasta mainittakoon seuraavaa: iän perusteella tytöt jaettiin eri ryhmiin, kaikkiaan 10:een, joihin kuului 152 tyttöä. Nuorimmat saivat ohjausta erilaisissa askarteluissa ja laululeikeissä, vanhemmat käsitöissä, taloustoimissa sekä retkeilyssä. Kaikki ryhmät harrastivat lisäksi urheilua ja ulkoilmaleikkejä, kun siihen vain oli tilaisuutta. Aikuisia varten järjestettiin eri opetuskeittiöissä opintokerhoja, joihin kokoonnuttiin kerran viikossa. Niiden ohjelmaan kuuluivat kasvatuskysymykset, kodinhoito ja kirjallisuuteen tutustuminen, laulu ja voimistelu. Kerhot järjestivät omia juhlia, kuten äitienpäivä- ja joulujuhlat. Vielä harrastettiin retkeilyä, sekä näyttelyissä ja museoissa käyntiä. Opetuskeittiössä, Fredrikinkadun 16:ssa toimivan kotiapulaiskerhon toiminta järjestyi ja vakiintui vuoden aikana omia erikoisia tarkoituksiaan vastaavaksi.

Asianomaisella luvalla kaupungin siirtolapuutarhojen jäsenkerhot pitivät kokouksiaan kotitalouskerholassa.

Menot. Seuraava taulukko osoittaa, missä määrin lautakunnan käytettävissä olevia määrärahoja käytettiin:

Menoerä	Määräraha	Todelliset menot	Säästetty (+) tai ylitetty (—) määrä
	Markkaa ja penniä		
Palkkiot	7,500 —	5,775 —	+ 1,725 —
Sääntöpalkkaiset virat	132,960 —	132,960 —	— —
Tilapäistä työvoimaa	132,345 —	131,378 —	+ 967 —
Vuokra	79,200 —	79,200 —	— —
Lämpö	7,000 —	8,121 50	— 1,121 50
Valaistus	4,000 —	3,818 —	+ 182 —
Siivoaminen	2,500 —	2,425 50	+ 74 50
Kaluston kunnossapito	3,000 —	2,640 70	+ 359 30
Painatus ja sidonta	1,000 —	248 —	+ 752 —
Tarverahat	10,000 —	9,843 10	+ 156 90
Tarveaineet kurssitoimintaa ja havainto-ope- tusta varten	59,000 —	80,278 75	— 21,278 75
Yhteensä	438,505 —	456,688 55	— 18,183 55

Tilapäisen työvoiman palkkaamiseen käytetystä määrärahasta tuli talousopetuksen osalle 16,600 mk, käsityöopetuksen osalle 72,540 mk, kerhotyöhön 18,160 mk sekä esitelmiin, siivoukseen y.m. 24,078 mk.

Tulot. Erilaisista kurseista oli tuloja 69,363: 45 mk.

Neuvottelukokous. Lautakunta järjesti huhtikuun 23—24 p:nä kotitalouslautakuntien neuvottelukokouksen, johon osallistui kotitalouslautakuntien edustajia Tampereelta, Kotkasta ja Messukylästä. Kokouksessa pohdittiin lautakuntien tehtäviä ja työmuotoja, opettajien pätevyyttä y.m. Neuvottelupäiviä varten kaupunginhallitus myönsi 2,000 mk:n määrärahan, josta 1,609: 35 mk käytettiin.